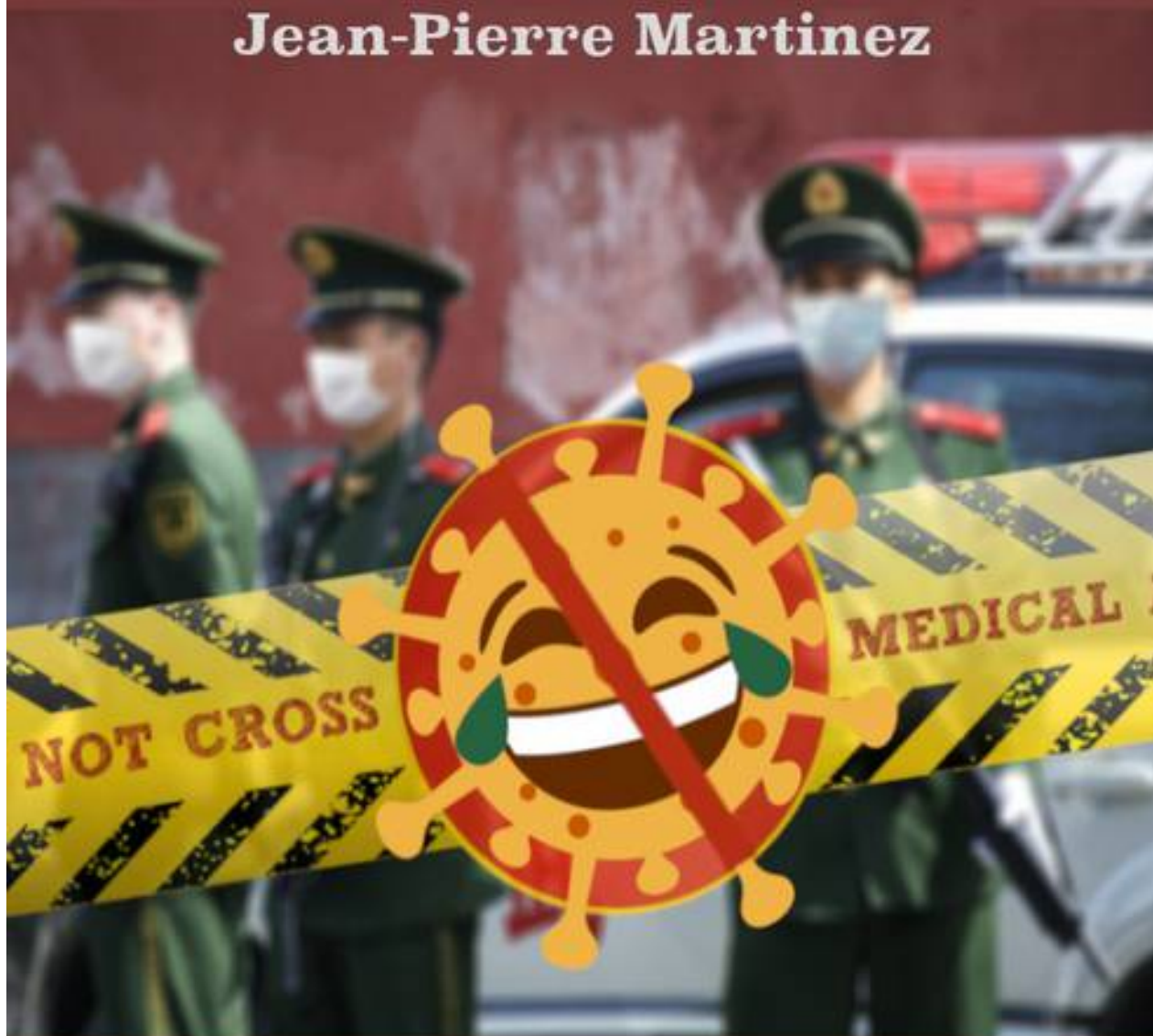

La Comédiathèque

Karantinas

Jean-Pierre Martinez

comediatheque.net

Šios pjesės tekstą galima atsisiųsti nemokamai.

Tačiau teisė viešai statyti kūrinį yra susijusi su privalomu autoriniu atlyginimu, kuris yra teisingas atlygis už autoriaus darbą. Nesvarbu, ar esate mėgėjų, ar profesionali teatro trupė, prieš statydami pjesę turite gauti leidimą ir sumokėti atitinkamą autorinį atlyginimą už spektaklio rodymą.

Norėdami susisiekti su Jean-Pierre Martinez ir paprašyti leidimo statyti vieną iš jo kūrinių:

<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Karantinas

Jean-Pierre Martinez

Vertė ir adaptavo pats autorius Jean-Pierre Martinez

Keturi vienas kito nepažįstantys žmonės prieš savo valią uždaromi į karantiną vietoje, kuri, kaip paaiškėja, yra apleistas teatras. Už įsivaizduojamos stiklo sienos juos stebi grupė žmonių – žiūrovai. Tariamai užsikrėtusieji ima kelti sau daugybę klausimų. Kokiu virusu jie galėjo būti užsikrėtę? Koks pavojus jiems gresia? Kada ir kaip visa tai baigsis? Pamažu aiškėja, kad šis klaustrofobiškas scenarijus vyksta netolimoje ateityje, kurioje viešpatauja Didysis Brolis, ir kad šio karantino priežastys galbūt nėra vien medicininės...

Veikėjai

Dom

Pat

Max

Sam/Kim

Veikėjų lytis nėra apibrėžta, o visiems turėtų būti būdingas uniseksualus, beveik uniforminis įvaizdis. Spektaklio metu aktoriai taip pat gali keistis vaidmenimis; kiekvienas vaidmuo atpažįstamas pagal kostiumą (mėlynas, rožinis arba žalias paciento chalatas, baltas slaugytojo chalatas, juodas Mao stiliaus švarkas). Šioje versijoje Dom ir Max yra vyrai, o Pat ir Sam/Kim – moterys.

© La Comédiathèque

1 veiksmas

Scena gali būti visai tuščia, išskyrus vieną ar dvi kėdes. Dom įeina netvirtu žingsniu. Jis vilki vieną iš tų chalatų (mėlyną, rožinį arba žalią), kuriuos ligoninėje vilki pacientai. Smalsiai apsidairo, tada apstulbęs pamato žiūrovus ir, neramiai juos stebėdamas, prieina arčiau. Iš paskos įeina Pat, vilkinti tokiu pat chalatą.

Pat – Laba diena.

Nustebęs Dom krūpteli, atsisuka ir pamato Pat.

Dom – Išgąsdinote mane...

Pat – Atsiprašau... Tai jūs irgi...?

Dom – Taip...

Nejauki pauzė.

Pat – Mes jau matėmės, tiesa?

Dom – Man atrodo, važiavome tame pačiame vagone.

Pat – 13-as vagonas, taip! Nežinau, ar tai kaip nors susiję...

Dom – Susiję? Turite omenyje su skaičiumi trylika?

Pat – Su tuo, kad abu atsidūrėme čia! Juk važiavome tame pačiame vagone...

Dom – Nežinau. Tiesą sakant, visiškai nežinau, kodėl mes čia.

Pat – Aš irgi. Nieko nesuprantu. Kai išlipau iš traukinio, du pareigūnai paprašė eiti su jais...

Dom – Esate tikra, kad tai buvo policininkai?

Pat – Manau, taip... Veidus dengė kaukės. Na, ne kaukės... Turiu omenyje medicininės, kaip ligoninėse. Jie įsodino mane į greitosios pagalbos automobilį ir...

Dom – Į greitosios pagalbos automobilį? Esate tikra? Nes jeigu tai buvo policininkai...

Pat – Na gerai... Sakykime, į furgoną.

Dom – Į medicininį policijos furgoną.

Pat – Būtent... Jie atvežė mane čia ir... liepė laukti. O jūs?

Dom – Tas pats... Vadinasi, ir jums nieko nepaaiškino.

Pat – Tik liepė laukti.

Dom – Ir... daugiau nieko negirdėjote?

Pat – Ne... *(Pauzė)* Man atrodo, buvo ištartas žodis „karantinas“.

Dom – Tikrai...?

Pat – Jūs irgi tai girdėjote?

Dom – Nelabai...

Pat – Bet tai labiausiai tikėtina, ar ne?

Dom – Karantinas, taip... O kas dar tai galėtų būti?

Pat – Tai paaiškintų kaukes.

Dom – Taip... O ką dabar daryti?

Pat – Laukti... Juk taip mums pasakė, ar ne? Liepė laukti.

Pauzė.

Dom – Karantinas... Jei bus laikomasi senosios tradicijos ir tai truks keturiasdešimt dienų... Tikiuosi, bent iki tol mums ką nors paaiškins.

Pat – Karantinas nebūtinai trunka keturiasdešimt dienų... Viskas priklauso nuo ligos.

Dom – Manote, kad čia dėl ligos?

Pat – O dėl ko dar? Jeigu mus uždare į karantiną...

Dom – Taip... Turbūt koks nors virusas.

Pat – Labai užkrečiamas, spėju.

Dom – Taip... tikriausiai.

Pat – Aš nejaučiu jokių simptomų. O jūs?

Dom – Ne, aš irgi ne.

Pat – Bet tai dar nereiškia, kad nesergame. Viskas priklauso nuo inkubacinio laikotarpio.

Dom – Jūs gydytoja?

Pat – Skaičiuotoja.

Dom – Skaičiuotoja?

Pat – Anksčiau, rodos, sakydavo informatikė.

Dom – Supratau... Vadinasi, su virusais susiduriate...

Pat – Labiausiai dėl to, kad turiu tris vaikus... O jūs?

Dom – Aš vaikų neturiu.

Pat – Ne, turėjau omenyje... Jūs irgi ne gydytojas.

Dom – Aš formuotojas.

Pat – Formuotojas...

Dom – Anksčiau, rodos, sakydavo mokytojas. Rytoj gal sakys... dresuotojas.

Pat – Suprantu...

Dom – Tikrai? Ir ką gi suprantate?

Pat – Ne, aš tik... Kad apie virusus išmanote dar mažiau už mane...

Pauzė.

Dom – Vadinasi, inkubacinis laikotarpis priklauso nuo viruso?

Pat – Žinoma... Kartais pirmieji simptomai pasirodo praėjus savaitei po užsikrėtimo. Kartais anksčiau, kartais vėliau.

Dom – Kaip žmogus, kuris nėra gydytojas, jūs, regis, nemažai išmanote apie epidemijų plitimą...

Pat – Juk sakiau, turiu tris vaikus. Kai vienas suserga, retai kada po kelių dienų nesuserga ir kiti du.

Dom – Bet mes nesergame!

Pat – Galime būti užkrečiami gerokai anksčiau, negu patys pasijuntame sergantys.

Dom – Taip... Jeigu iš tikrųjų nešiojame tą virusą.

Pat – Todėl mus ir uždare į karantiną, turbūt... Bet jie tikrai viską paaiškins.

Dom – Taip, tikrai...

Įeina Max, vilkėdamas tokiu pat chalatu kaip jie.

Dom – Ak... Kuo daugiau bepročių...

Pat – Kuo daugiau bepročių?

Dom – Senas posakis... Kuo daugiau bepročių, tuo... Ai, nieko...

Pat – Gal šis ponas galės mums pasakyti ką nors daugiau.

Gerokai sutrikęs Max prieina arčiau publikos.

Dom – Aš dėl to nesilažinėčiau. Jis atrodo gerokai pasimetęs.

Pat – Laba diena.

Max – Ak, laba diena... Aš... Aš irgi ką tik atvykau...

Dom – Iš kur žinote, kad mes ką tik atvykome?

Max – Atsiprašau?

Dom – Pasakėte: „Aš irgi ką tik atvykau.“ Iš kur žinote, kad mes ką tik atvykome? Gal čia esame jau kelias savaites...

Max – Jūs čia jau kelias savaites?

Pat – Mes ką tik atvykome.

Max – Ak... Kaip ir aš... Tai tą ir sakiau.

Pat – Taip...

Max – O... žinote, kodėl mes čia?

Dom – Tikėjomės, kad jūs mums tai paaiškinsite...

Max – Nežinau... Vos išlipau iš traukinio, jie mane pačiupo ir nieko nepaaiškino. Tarsi neturėčiau ką veikti.

Pat – Ir aš... Mano trys vaikai laukia namie. Jau nekalbant apie vyrą. O jūs?

Max – Aš nevedęs. Buvau trumpam nuvažiavęs į pietus aplankyti mamos ligoninėje.

Dom – Ji irgi serga?

Max – Susilaužė šlaunikaulio kaklelį.

Pat – Na, bent jau tai neužkrečiama...

Max – Taip, bet kas man mokės? Iki savaitės pabaigos turiu baigti du objektus...

Pat – Gal mums išmokės kompensaciją. Jūs meistras?

Max – Santechnikas.

Dom – Keista, kai santechniko prireikia, niekada jo nerasi...

Max – Atsiprašau?

Dom – Nieko...

Pat – Santechnikas... Esu girdėjusi tokį žodį, bet nebeprisimenu, ką jis tiksliai reiškia.

Dom – Dabar sakoma remontininkas.

Pat – A, taip...

Dom – Ponas – specializuotas remontininkas. Taiso vamzdžius, vamzdynus, čiaupus... Santechnikas, kaip sakydavo anksčiau.

Max – Būtent.

Dom – Vadinasi, ir jūs nežinote, kodėl mus čia uždarė?

Pat – Manote, kad esame uždaryti?

Dom – Uždaryti ar ne, jeigu esame karantine, negalime išeiti, tiesa?

Max – Tai jūs manote, kad mes karantine?

Dom – Pasak ponios, kuri čia didžioji specialistė, esame viruso nešiotojai ir užkrečiami. Todėl mus izoliavo.

Max – Virusų? Kokio viruso?

Pat – Na... Greičiausiai nežinomo. Kitaip jau būtų vakcina ir mūsų nebūtų uždarę į karantiną.

Max – Gerai... Bet kodėl mes? Žinote?

Pat – Turbūt patys nežinodami kontaktavome su sergančiu žmogumi... Sakėte, kad lankėte mamą ligoninėje?

Max – Dėl lūžio!

Pat – Taip... Bet ligoninėse knibždėte knibžda virusų, ar ne? Visi tai žino...

Max – Tai dabar dar ir mano kaltė...

Dom – Nesinervinkite, bičiuli. Niekas jūsų nekaltina.

Pat – O jeigu būsime čia uždaryti kelias savaites, geriau laikytis išvien.

Max – Jūs tikrai manote, kad mus čia laikys kelias savaites?

Pat – Nežinome. Kol kas nieko nežinome.

Pauzė.

Max – O jūs kaip, gerai jaučiatės?

Pat – Gerai... Būčiau mieliau iškart grįžusi namo pas vyrą ir vaikus, bet...

Max – Ne, ne apie tai kalbu. Turiu omenyje... Ar jaučiatės serganti?

Pat (*įsižeidusi*) – Kol kas ne.

Max – O jūs?

Dom – Viskas gerai. Bet... ačiū, kad rūpinatės mano sveikata.

Max – Aš irgi... Jaučiuosi kuo puikiausiai.

Dom – Puiku, puiku... Labai dėl jūsų džiaugiamės...

Max dar kartą apsidairo.

Max – Žinote, kur tiksliai esame?

Dom – Ne... Iš katafalko, kuriuo mus čia atvežė, nieko nesimatė. Langai buvo uždengti.

Max – Katafalko? Esate tikras?

Dom – Aš taip pasakiau? Ne, žinoma, norėjau pasakyti „sanitarinis furgonas“.

Pat – Važiavome vos kokį ketvirtį valandos. Turėtume būti netoli stoties...

Max – Taip... bet čia ne ligoninė.

Pat – Ne... Bet kol kas juk nesergame.

Max – Keista... Kas čia per vieta...? (*Jis apeina sceną ir, pamatęs žiūrovus, sustingsta.*) O tie ten kas?

Pat – Tie? Kas?

Max (*rodydamas į publiką*) – Tie!

Pat prieina arčiau, prisimerkusi.

Pat – Nieko nematau... Nuo tų šviesų... Jos akina...

Max – Ten! Visi tie žmonės, kurie į mus žiūri!

Pat (*pagaliau pastebėjusi publiką*) – Ne... Bet kas čia...? (*Domui*) Jūs matėte?

Dom – Taip... Tai pirmas dalykas, kurį pamačiau įėjęs.

Pat – Galėjote mums pasakyti!

Dom – Ką?

Pat – Kad mus stebi! Kad mūsų klausosi!

Dom – Iškrito iš galvos... O ką tai būtų pakeitę? Mes nieko blogo nepadarėme, ar ne? Ir nieko blogo nepasakėme...

Pat – Tikiuosi...

Max – Aš apskritai nieko nepasakiau.

Pat – Košmaras...

Max – Manote, jie mus girdi?

Dom – Manau, jie kaip tik dėl to čia ir yra.

Max – Kad mūsų klausytųsi?

Pat – Kad stebėtų, bent jau. Juk esame stebimi. Kad pamatytų, kaip vystysis liga...

Max – Keista. Mes jų negirdime.

Dom – Gal todėl, kad jie nieko nesako.

Pat – O gal jie už stiklo.

Max – Už stiklo?

Pat – Kaip tardymo kambaryje, suprantate... (*Prisimerkia nuo jų akinančių prožektorių.*) Ir dar tos šviesos tiesiai į akis...

Dom – Niekada nesu buvęs tardymo kambaryje. Bent jau iki šiandien.

Pat – Na juk žinote. Kai esi gerojoje pusėje, matai žmones, o jie tavęs nemato.

Max – Žmonės?

Pat – Įtariamuosius!

Max – Taip, bet čia mes juos matome.

Dom – Dėl vieno esu tikras: jei kada nors atsidursiu tardymo kambaryje, tikrai nebūsiu gerojoje pusėje.

Max – Gerojoje pusėje...? O kuri, jūsų manymu, yra geroji?

Dom – Geroji stiklo pusė! Ta, iš kurios matai pats, bet tavęs nemato...

Max – Vadinasi, jūsų manymu, tardys juos... o mes čia tik stebėti.

Pat – Jūs teisus, nesąmonė. Mes juk ne policininkai...

Dom – Jei jūs taip sakote...

Pat – Atsiprašau?

Dom – Apie tardymo kambarius jūs irgi, regis, nemažai žinote...

Pat – Ką norite tuo pasakyti?

Dom – Nežinau... Apie virusus žinote beveik viską... Žinote, kaip atrodo tardymo kambarys. Tik nesakykite, kad jus atsiuntė jie?

Pat – Jie? Nesuprantu...

Max – Galėtumėte būti infilttruota agentė. Manau, tą šis ponas ir mėgina pasakyti. Šnipė, jeigu taip aiškiau...

Pat – Man atrodo, mes visi pamažu kraustomės iš proto. Tie žmonės tikriausiai gydytojai. Jie stebi, kaip vystosi mūsų liga, patys nerizikuodami užsikrėsti.

Max – Gal apsimeskime, kad jų nėra.

Dom – Puiku. Taip ir darysime... Lyg nieko nebūtų. Lyg nebūtume bandomieji triušiai laboratorijoje, kuriuos dieną naktį stebi šimtas specialistų, norėdami sužinoti, per kiek laiko numirsime ir koku būdu...

Iš paskos įeina Sam, vilkinti tokiu pat drabužiu.

Sam – Laba diena...

Pat – Gal ponias galės mums ką nors paaiškinti... Laba diena, ponias, jūs gydytojas?

Sam – Aš informatorė.

Pat – Informatorė?

Dom – Anksčiau, rodos, sakydavo žurnalistė.

Max – Aha... Vadinasi, jūs tokia kaip mes.

Sam – Jūs visi informatoriai?

Max – Ne... Turiu omenyje, jūs tokia kaip mes... Nežinote, kodėl mus čia atvežė.

Sam – Atsiprašau, neturiu nė menkiausio supratimo. Vos išlipau iš traukinio...

Dom – Taip, gerai, jau žinome...

Sam – Aš tik atsakau... Jei jau žinote, kodėl klausiate?

Max – Bet mes nieko nežinome, ką tik jums sakėme!

Sam – Nereikia taip nervintis.

Max – Atsiprašau, jūs teisi.

Sam – Taigi, išlipau iš traukinio ir... policininkai atvežė mane čia. Daugiau nieko nežinau. Visai nesuprantu, kodėl mus sulaikė.

Dom – Jums pasakė, kad tai sulaikymas?

Sam – Ne tiesiai, bet...

Pat – Aš greičiau išgirdau „karantinas“. Bent jau taip supratau.

Sam – Gal jie tiesiog kalbėjo apie jūsų keturiasdešimtmetį...

Dom – Na, dabar viskas daug aiškiau...

Sam – Jei policija mus sulaikė, tam turbūt yra rimta priežastis.

Dom – Aha, tai dabar jau esame sulaikyti?

Sam – Atsiprašau... Norėjau pasakyti: stebimi...

Pat kiek pritildo balsą ir diskretiškai parodo į publiką.

Pat – Vadinasi, ir jūs nežinote, kas tie žmonės, kurie į mus žiūri...

Sam pastebi publiką, bet nerodo jokios nuostabos.

Sam – Ne...

Max – Tai jūs irgi buvote tame traukinyje?

Sam – 13-as vagonas. 40-a vieta. O jūs?

Pat – 42-a.

Max – 41-a.

Dom – 43-a.

Sam – Vadinasi, sėdėjome vieni šalia kitų.

Pat – Arba vieni priešais kitus.

Sam – Tai galėtų paaiškinti, kodėl užsikrėtėme nuo to paties žmogaus... Bet nuo ko?

Ji įitariai nužvelgia kitus tris. Visi sutrikę.

Pat – Su šitais drabužiais atrodome kaip iš beprotnamio...

Max – Bet beprotybė neužkrečiama... Ar ne?

Sam – Vis tiek geriau vengti fizinio kontakto.

Dom – Aha, tai jūs ketinate...

Pat – Ir kosėti geriau ne. O jei jau kosime, prisidengsime burną.

Dom – Tai kodėl mums nedavė kaukių? Jeigu esame užkrečiami.

Pat – Turbūt mano, kad tarp mūsų nėra prasmės. Jeigu visi jau pasmerkti...

Sam – Pasmerkti?

Pat – Atsiprašau, norėjau pasakyti – užsikrėtę.

Max – Tokiu atveju nėra prasmės ir prisidengti burnos kosint.

Dom – Vadinasi, galime ir liestis, tiesa?

Sam – Gal bent jau pirmiausia prisistatykime. *(Ištiesia ranką Domui.)* Sam.

Trumpai padvejojęs Dom paspaudžia Sam ištiestą ranką.

Dom – Dom.

Tas pats su kitais dviem.

Pat – Pat.

Max – Max.

Jie visi kiek nedrąsiai paspaudžia vieni kitiems rankas. Staiga per garsiakalbį pasigirsta traškesys ir balsas.

Balsas – Laba diena visiems. Ar mus girdite?

Trumpa sumaišties akimirka.

Sam – Patvirtinu. Girdime puikiai. Penki iš penkių.

Dom – Tiksliau, keturi iš penkių.

Balsas – Pirmiausia norėtume atsiprašyti už visus nepatogumus, kurių, deja, prireikė dėl krizės, su kuria visi susiduriame. Turėjome veikti skubiai ir nespėjome aiškiai paaiškinti jūsų sulaikymo... Turiu omenyje – laikino apgyvendinimo šioje izoliacijos vietoje, siekiant išvengti bet kokio kontakto su išoriniu pasauliu...

Pat – O dabar galime sužinoti, kokia tiksliai šios sveikatos krizės prigimtis?

Balsas – Per garsiakalbį tai paaiškinti kiek sudėtinga. Bet nesijaudinkite. Netrukus ateisime su jumis susitikti. O kol kas pasirūpinsime, kad jums nieko netrūktų. Prie įėjimo yra šaldytuvai ir maisto prikrautos spintelės. Taip pat yra durys į koridorių su kambariais; kiekviename – vonios kambarys ir mini baras. Sąlygos gana kuklios, bet pamatysite, visko, ko reikia, yra...

Dom – Visko, ko reikia?

Balsas – Net stalo futbolas.

Max – Gal bent pasakysite, kiek visa tai truks?

Pat – Mano vyras ir vaikai laukia manęs namuose. Na, ypač vaikai...

Balsas – Nesijaudinkite. Jūsų šeimos, darbdaviai ar klientai informuoti. Malonios viešnagės pas mus ir iki greito pasimatymo.

Vėl pasigirsta garsiakalbio traškesys, paskui – tyla.

Pat – „Malonios viešnagės“?

Dom – Štai ir viskas... Daugiau nieko... Belieka užsičiaupti ir laukti...

Sam – Beprotybė...

Visi kurį laiką stovi apstulbę.

Pat – Paskambinsiu vyrui. Bent pranešiu. (*Išsitraukia mobilųjį telefoną.*) O gal lauke jie žino daugiau... (*Paspaudžia mygtuką ir sustingsta.*) Nėra ryšio... O pas jus?

Dom išsitraukia mobilųjį telefoną.

Dom – Aš irgi.

Sam – Turbūt naudoja ryšio slopintuvą...

Max – Bet kodėl?

Sumišimo pauzė.

Pat – Vadinasi, mes tikrai atkirsti nuo pasaulio...

Dom – Ką darome?

Sam – O ką galime daryti?

Pauzė.

Max – Gal tiesiog paėskim.

Dom – Atsiprašau?

Max – Jie pasakė, kur yra maisto.

Dom – Mus čia laiko nežinia kodėl, negalime niekaip susisiekti su išoriniu pasauliu, o jis galvoja tik apie ėdimą...

Max – Turite geresnę mintį?

Dom – Ne...

Max – Tai darykite, ką norite, o aš mirštu iš bado...

Jis išeina. Kiti trys susižvalgo.

Sam – Tiesą sakant, ir aš šiek tiek alkana...

Ji išeina.

Dom – Ką manote?

Pat – Galų gale... kuo mums padės tai, kad mirsime iš bado?

Ji išeina. Kiek padvejojęs Dom seka paskui ją.

Tamsa.

2 veiksmas

Scena vėl nušvinta. Dom ir Pat vaikšto pirmyn atgal kaip liūtai narve. Max abejingai juos stebi, valgydamas gabalą picos.

Pat – Ar mūsų anksčiau nebuvo keturi?

Dom – Buvo...

Pat – Ketvirtoji dingo...

Dom – Kaip ji ten vadinosi?

Max – Kim.

Pat – Kim?

Dom – Sam, man atrodo.

Max – Taip, Sam...

Dom – Ką jie su ja galėjo padaryti?

Max – Gal paleido.

Pat – Paleido? O kodėl tada ne mus?

Dom – O gal ji mirė...

Pat – Mirė? Turite omenyje... nuo šitos ligos?

Dom – Nežinau. (*Maxui*) O jūs ką manote?

Max – Taip, gal ji mirė.

Pat – Bent jau apetito jums tai nesugadino...

Pauzė.

Dom – Kiek laiko mes čia?

Pat – Sakyčiau, savaitę, ne?

Max – Lygiai septynias dienas.

Pat – Taip, tą ir sakiau... Savaitę. Jaučiu, kad kraustausi iš proto.

Dom – Aš irgi.

Pat – Dar ne tokie bepročiai, kad mus reikėtų surišti. Bet užrakinti jau esame.

Max – Vis tiek mums liepė likti čia.

Dom – Kas „mums liepė“? Kas tie „jie“?

Max – Valdžia. Na, sveikatos apsaugos institucijos. Juk pasakė per garsiakalbį. Negirdėjote?

Pat – Tai tik anoniminis balsas iš garsiakalbio...

Dom – Tiesa, ką mes iš tikrųjų žinome? Gal mus pagrobė...

Max – Policininkai?

Pat – Gal tai buvo apsimetėliai. Jie juk buvo su kaukėmis...

Max – O kam mus grobti?

Dom – Kad iš mūsų šeimų išreikalautų išpirką? Aš šeimos neturiu... Ir jūs, spėju, ne milijardieriai.

Pat – Turiu tik butą, kuris iš esmės priklauso bankui, kol nebaigsiu mokėti penkiasdešimties metų paskolos. Nemanau, kad bankas mokėtų išpirką, kad mane išlaisvintų... vien tam, kad galėčiau toliau mokėti įmokas.

Dom – Be to, niekas jokios išpirkos neprašė.

Max – Bent jau kiek man žinoma.

Dom – Mūsų grobikai turbūt suprato, kad esame prasti klientai, ir paspruko. Tik pamiršo mus paleisti...

Pat – O gal tai įkaitų paėmimas. Tokie dalykai dažnai trunka ilgai. Kartais metų metus.

Max – Įkaitų paėmimas?

Pat – O kodėl ne? Jie turi reikalavimų ir grasina mus nužudyti, jei valdžia neduos, ko jie nori.

Max – Tokiu atveju jums galas.

Dom – Jums?

Max – Ne, turiu omenyje... mums. Mums galas. Valdžia jau seniai nepasiduoda teroristų šantažui. Net kai kyla pavojus įkaitų gyvybėms.

Pauzė.

Pat – Man atrodo, mes jau klieidime... Ne, čia paprasčiausias karantinas, ir viskas.

Dom – Manote?

Pat – Bent jau aš renkuosi tuo tikėti. Kad neišprotėčiau...

Max – Jūs teisi. Nereikia visko matyti taip juodai.

Pat – Svarbiausia, kad niekas neserga... Jei tai tikrai karantinas, anksčiau ar vėliau mus paleis...

Max – Kokių blogiu mes galėjome užsikrėsti?

Dom – Įdomu, pasakėte „blogiu“, o ne „liga“.

Pat – O kuo dar galima užsikrėsti, jei ne liga?

Max – Nežinau... Tiesiog taip pasakiau... O jūs ką manote?

Dom – Nieko. Nieko nemanau. O jei ir manyčiau, ne jums sakyčiau.

Pat atsisuka į žiūrovus.

Pat – O jie vis dar čia...

Max – Gal ir jie negali išeiti.

Pat – Juos irgi laiko įkaitais, kaip mus?

Dom – Jeigu jie gali išeiti, nuoširdžiai nesuprantu, kodėl dar neišėjo.

Max – Tikrai... Juk nieko labai įdomaus čia nevyksta.

Pat – Lyg būtume realybės šou. Tuoju net mes patys pradėsime nuobodžiauti...

Iš paskos įeina daktarė Kim. Ją vaidina ta pati aktorė, kuri anksčiau vaidino Sam. Kim vilki juodą Mao stiliaus kostiumą ir šypsosi kaip televizijos laidų vedėja.

Kim – Sveiki, mieli draugai!

Kiti trys nustebę atsisuka.

Pat – Ji vilki ne tokį chalata kaip mes. Turbūt gydytoja.

Dom – Keista, jos veidas man kažką primena...

Pat – Ir man atrodo, kad esu ją kažkur mačiusi.

Max – Gal bent ji paaiškins, ką mes čia veikiame...

Dom – Pagaliau!

Pat – Laba diena, daktare. Tai ką, jau paleidžiate?

Kim – Dar ne visai...

Dom – Gal pirmiausia pasakytumėte, kas jūs ir kodėl mes čia.

Kim – Aš esu... jūsų reformatorė.

Pat – Reformatorė?

Kim – Esu čia tam, kad grąžinčiau jus į formą.

Pat – Man atrodo, anksčiau tokią pareigūnę vadindavo inkvizitore.

Dom – O rytoj vadinsis išganytoja.

Pat – Bet jūs gydytoja?

Kim – Bet kuriuo atveju esu daktarė... Daktarė Kim. Ir esu čia tam, kad jus išgydyčiau.

Dom – Išgydytumėte?

Kim – Sakykime... grąžinčiau į teisingą kelią. Į pasveikimo kelią...

Pat – Ir kaip ketinate tai padaryti?

Kim – Reformatuodama jus. Jei dar įmanoma...

Pat – Vadinasi, vakcinosis neturite.

Max – Labai raminanti žinia...

Pat – Bet pagaliau... kodėl mus čia laikote? Jau laikas pasakyti.

Kim – Turėjote kontaktą su pavojingu žmogumi.

Max – Turite omenyje... žmogumi, nešiojančiu pavojingą virusą?

Kim – Tam tikra prasme. Laukiame, ar ir jūs neužsikrėtėte...

Dom – Bet mums neskyrė jokio gydymo!

Kim – Gydymo nėra.

Dom – Norite pasakyti, kad medicininio gydymo nėra?

Pat – Bet juk neturime jokių simptomų!

Kim – Tai sutrikimas, kurio inkubacinis laikotarpis gali būti labai ilgas.

Dom – O jei iš tiesų esame užsikrėtę tuo virusu, ką su mumis darysite?

Kim – Laukiame nurodymų šiuo klausimu.

Dom – Jaučiuosi lyg kalbėčiau su robotu, kurio kietasis diskas užsikirtęs. Tik nesakykite, kad virusą turite jūs pati?

Pat – Viena aišku: jau savaitę esame čia uždaryti ir negalime susisiekti su šeimomis...

Dom – Net telefonu!

Pat – Ryšys slopinamas. Virusai telefonu neplinta, ar ne?

Kim – Priklauso kokie...

Pat parodo į publiką.

Pat – O kas tie žmonės, kurie mus stebi?

Kim – Jie irgi bandomieji triušiai.

Pat – Irgi? Vadinasi, ir mes bandomieji triušiai.

Kim – Norime pamatyti, kaip jie reaguos po ilgesnio kontakto su sunkiai paveiktais asmenimis, tokiais kaip jūs.

Dom – Bet mes su jais visai nekontaktuojame!

Kim – Taip. Bet jie jus girdi. Ir mato.

Max – Jaučiuosi kaip žiurkėnas laboratorijoje.

Pat – Kad bent ratą turėtume, galėtume pasportuoti.

Kim – Tai ne žaidimas, patikėkite.

Pat – Tai kas per virusas, pagaliau?

Kim – Iš tiesų... tai ne visai virusas.

Max – Tai kas?

Kim – Greičiau kažkas, kas perduodama per garsą. Ar vaizdą. Ar per abu. Tarsi mėgdžiojant.

Dom – Aha, dabar iškart viskas aišku.

Kim – Kažkas tryliktame vagone jūsų akivaizdoje elgėsi netinkamai, deviantiškai, vadinasi – pavojingai.

Pat – Kaip elgėsi?

Kim – Tikrai neprisimenate?

Pat – Ne.

Kim – Nė vienas iš jūsų?

Dom – Ne.

Kim – Pamatysime. Būtent todėl jus čia ir izoliavome: turime patikrinti, ar nesate užkrečiami.

Pat – Užkrečiami? Bet ką tik sakėte, kad tai ne virusas!

Kim – Kitaip tariant, ar nejaučiate pagundos pakartoti tą pavojingą elgesį ir taip užkrėsti kitus.

Pat – O kiek dar laikysite mus čia, kol įsitikinsite, kad nesame... užkrečiami?

Kim – Laukiame nurodymų. O kol kas pabandykite prisiminti.

Max – Ką prisiminti?

Kim – Ką matėte ir girdėjote tryliktame vagone. Paliksiu jums dar šiek tiek laiko apie tai pagalvoti...

Pat – Bet...

Kim – Šiandien tiek. Mieli draugai, netrukus vėl susitiksimė. O kol kas, jei ko nors prireiktų, nedvejodami mums praneškite.

Pat – Pranešti? Kaip? Mes čia uždaryti ir neturime jokio ryšio su išoriniu pasauliu! Net su kambarių aptarnavimu...

Kim – Nesijaudinkite... Prašykite, ir jums bus duota. Ieškokite, ir rasite...

Dom – Belskite, ir jums bus atidaryta?

Kim išeina.

Pat – Prisiminti...

Max – O jūs ką nors prisimenate?

Dom – Ne... O jūs?

Pat – Aš irgi ne...

Dom – Be to, net jei ką nors prisimintume, niekas juk nepasakytų, tiesa?

Max – Kodėl gi?

Pat (*parodydama į publiką*) – Primenu, kad mūsų klausosi...

Dom – Šito tikrai nepamiršime.

Max – Vien žinojimas, kad mūsų klausosi... atgraso nuo deviantinio elgesio, ar ne?

Dom – O kas yra deviantinis elgesys?

Pat – O nuo ko tas elgesys nukrypęs?

Max – Šito... nežinome...

Pat – Jau nebežinome.

Dom – Kadaise turbūt žinojome... bet pamiršome.

Pauzė.

Max – Nuo visų šitų kalbų aš vėl išalkau. O jūs?

Max išeina.

Pat – Jis tik apie valgį ir galvoja.

Dom – Įdomu, ar tas kvailys nepasodintas čia mūsų sekti.

Pat – Mus ir taip seka, ar ne?

Dom – Turiu omenyje – sekti iš vidaus.

Pat – Šnipas? Juo galėtų būti bet kuris iš mūsų.

Dom – Taip... Kodėl ne aš?

Pat – Nemanau, kad jūs vienas iš jų.

Dom – Gal šnipė esate jūs. Ir bandote mane prakalbinti.

Pat – Tokiu atveju jums prastai sekasi. Jūs nieko nesakote.

Dom – Aš tiesiog atsargus...

Pat – Tuomet kalbėsiu aš.

Dom – Kaip norite.

Pat – Sakiau, kad nieko neprisimenu, bet... tai ne visai tiesa.

Dom – Tikrai?

Pat – Kai ką prisimenu.

Dom – Klausau... (*Parodo į publiką.*) Mes visi klausome...

Pat – Prisimenu porą, sėdėjusią šalia mūsų traukinyje.

Dom – Aha...?

Pat – Vyras pradėjo pasakoti moteriai istoriją.

Dom – Istoriją?

Pat – Beprotišką istoriją.

Dom – Būtų įdomu išgirsti.

Pat – Beprotis randa veidrodį. Pažiūri į jį, pamato savo veidą ir sako: „Šito idioto veidas man kažkur matytas...“ Kitas paima veidrodį, pasižiūri ir atsako: „Žinoma, juk tas idiotas – aš!“

Dom – Ir jums tai atrodo beprotiška istorija?

Pat – Šiaip ar taip, tik beprotis galėtų pasakoti tokią nesąmonę. Juk taip mus visada mokė, ar ne?

Dom – Taip...

Pat – Ir šią istoriją jūs jau žinojote dar prieš man ją papasakojant...

Dom – Galbūt.

Pat – Jūs ją girdėjote tame vagone, kaip ir aš.

Dom – Tarkime. Ir kas?

Pat – Tos moters veidas staiga persikreipė. Ją nuo galvos iki kojų sukrėtė traukuliai. Ji išsižiojo, ir iš burnos pasigirdo keistas, trūkčiojantis garsas.

Dom – Garsas? Koks?

Pat – Cha cha cha!

Dom – Cha cha cha?

Pat – Cha cha cha!

Ji ima isteriškai juoktis.

Dom – Tyliau, prašau... Ir kas paskui?

Pat – Neatrodė, kad jai skaudėtų. Jis pažvelgė į ją ir jam pasireiškė tokie pat simptomai.

Dom – Vadinasi, tikrai užkrečiama. O paskui?

Pat – Atėjo policininkai ir abu išsivedė.

Dom – Supratau...

Pat – Žinoma, kad supratote. Jūs juk buvote ten, kaip ir aš.

Dom – Neprisimenu...

Pat – Aš ne šnipė. Galite manimi pasitikėti.

Paузė. Jis nusiveda ją į scenos gilumą, toliau nuo publikos.

Dom – Tai vadinama juoku.

Pat – Atsiprašau?

Dom – Ta užkrečiama liga, kurios simptomus ką tik apibūdinote. Ji vadinama juoku.

Pat – Juokas? Kas tai?

Dom – Liga, kurią sveikatos apsaugos institucijoms buvo pavykę išnaikinti. Na, ne visai, kaip matote.

Pat – O kas tai buvo per liga?

Dom – Labai sena. Tokia pat sena kaip žmonija. Simptomai gana nepavojingi, bet ji skatino nevaldomą elgesį. Deviantinį, kaip jie sako...

Pat – Bet aš ką tik papasakojau jums tą pačią istoriją, o jūs nesijuokėte.

Dom – Antrą kartą visada būna mažiau juokinga. Be to, atpratome juoktis. Nebežinome, kas juokinga.

Pat – Juokinga?

Dom – Juokinga. Arba komiška. Tai, kas sukelia juoką. Mes nebemokame juoktis.

Pat – O jūs? Ar jums pasitaiko... juoktis?

Dom – Slapta, turite omenyje? Nes kitaip... Juk matėte, kas nutinka tiems, kuriuos pagauna besijuokiančius.

Pat – Ir?

Jis prieina arčiau ir kalba tyliai.

Dom – Aš priklausau vienai grupei.

Pat – Teroristų grupei?

Dom – Jei norite, taip. Rengiame slaptus susitikimus. Pasakojame vieni kitiems juokingas istorijas ir juokiamės. Na, bent jau mėginame...

Pat – Beprotiškas istorijas?

Dom – Ar reikia būti bepročiu, kad šaipytumeisi iš valdžios? Ar net iš Aukščiausiojo Vadovo...

Pat – Bet kritikuoti valdžią draudžiama, ar ne? O rodyti nepagarbą Aukščiausiam Vadovui – šventvagystė.

Dom – Kadaisė šventvagystė buvo leidžiama.

Pat – Iš kur visa tai žinote?

Dom – Radome knygų.

Pat – Knygų?

Dom – Ir laikraščių.

Pat – O kas tai?

Dom – Kaip planšetės, tik raidės juodu rašalu atspausdintos ant popieriaus.

Pat – Kaip ant pakuočių?

Dom – Kadangi tai neplatinama per tinklą, to neįmanoma kontroliuoti.

Pat – Ir, žinoma, tai draudžiama.

Dom – Buvo laikai, kai nebuvo... Visai kita epocha.

Pat – Aš jos neprisimenu.

Dom – Epocha, kurią visi pamiršo. Valdžia tuo pasirūpino. Be kita ko, sudegino visas knygas.

Pat – Juokas...

Dom – Sakoma, jis buvo žmogaus skiriamasis bruožas. Tai, kas skyrė jį nuo socialinių gyvūnų, tokių kaip bitės, skruzdėlės ar termitai...

Pat – Mums dar liko protas.

Dom – Bet kuriam laikui... Mokytojai tapo formuotojais. Politikai – reformatoriais. Informatikai – skaičiuotojais ir jau beveik skaičiuotuvais...

Grijta Max. Dom ir Pat nutraukia pokalbį ir apsimeta abejingi.

Pat – Gera pavalgėte?

Dom – Buvo skanu?

Max – Puikiai.

Pat – Ką šiandien davė?

Max – Pica.

Dom – Vėl?

Pat – Kiek dar jie laikys mus čia uždarytus ir maitins vien picomis?

Max – Man patinka pica.

Dom – O jeigu pabėgtume?

Max – Pabėgtume? Bet juk tai draudžiama, ar ne?

Dom – Žinoma... Juokavau.

Max – Aišku, kad draudžiama. Be to, galėtume užkrėsti tuos, kurie lauke.

Dom – Ypač publiką. Kol kas jie neatrodo labai linkę juoktis, bet...

Max – Be to, vis tiek greitai mus surastų...

Dom – Gerai... Tai ką darome?

Pat – Liko picos?

Max – Pilnas šaldiklis. Tereikia pašildyti mikrobangėje.

Dom – Einu su jumis.

Dom ir Pat išeina. Grįžta Kim.

Kim – Na? Pavyko iš jų ką nors ištraukti?

Max – Nieko... Jau imu abejoti, ar esu geras informatorius...

Kim – Aš irgi... Na gerai... Bet nuomonę juk turite?

Max – Ką tokį?

Kim – Ką apie juos manote?

Max – Nieko. Jūs pati visada sakėte, Viršininke, kad aš per daug galvoju. Ir kad tai gali būti pavojinga...

Kim – Šiaip ar taip, jų bylas jau turime.

Max – O apie mane irgi turite bylą?

Kim – Žinoma! Jūs pats ją ir parašėte, kai pats save įskundėte policijai, kad gautumėte atlygį. Neprisimenate?

Max – Taip, taip... Už tai mane dešimčiai metų internavo, kad, kaip sakote, grąžintų į teisingą kelią.

Kim – Jei visi būtų tokie kaip jūs, problemų turėtume gerokai mažiau, patikėkite.

Max – Tikrai manote, kad tie žmonės pavojingi, Viršininke?

Kim – Jūs dar abejojate?

Max – Ne, žinoma...

Kim – Kadangi nesugebate iš jų ištraukti nė menkiausios informacijos, parašysite naują ataskaitą apie save. Sudarysite visų savo deviantinių minčių sąrašą. Rytoj ryte noriu ją matyti ant savo stalo.

Max – Klausau, Viršininke.

Max apsidairo ir žvilgteli į žiūrovus.

Kim – Apie ką vėl galvojate?

Max – Apie nieką, tikrai.

Kim – Matau, kad apie kažką galvojate! Na?

Max – Galvojau... Kas čia per vieta?

Kim – Nebeveikiantis teatras.

Max – Teatras?

Kim – Vieta, kur žmonės kadaise susirinkdavo juoktis kartu.

Max – Juoktis?

Kim – Tais laikais tai buvo teisėta. Buvo galima šaipytis iš visko. Net iš valdžios.

Max – Net iš Aukščiausiojo Vadovo?

Kim – Net iš savęs.

Max – Gerai, kad tie laikai galutinai praėjo.

Kim – Taip... Tik nesakykite, kad ir vėl apie kažką galvojate...

Max – Eisiu rašyti ataskaitos.

Max išeina. Kim prieina prie publikos.

Kim – O jūs kaip? Jokių nerimą keliančių simptomų? Jokio nevaldomo juoko? Gerai. Jei elgsitės padoriai, netrukus jus išleisime...

Kim išeina. Grįžta Dom ir Pat.

Dom – Manote, kad tai jis?

Pat – Kas?

Dom – Max! Manote, jis šnipas?

Pat – Vadinasi, jau nemanote, kad šnipė galėčiau būti aš.

Dom – Ne.

Pauzė.

Pat – Tą porą jūs puikiai prisimenate.

Dom – Kokią porą?

Pat – Tą, kur vyras pasakojo moteriai istoriją ir abu juokėsi.

Dom – O kodėl manote, kad prisimenu?

Pat – Nes ta pora buvome mes.

Dom – Galbūt. *(Pauzė)* Jūs iki tol niekada nesijuokėte?

Pat – Ne. Nesupratau, kas man darosi. Buvo taip, tarsi... visiškai savęs nebekontroliuočiau... Man buvo net truputį gėda.

Dom – Suprantu. Pirmą kartą visada taip.

Pat – O jūs? Ar esate anksčiau juokęsis su kitomis moterimis?

Dom – Taip. Su kitomis moterimis. Ir su kitais vyrais. Kartais keliese.

Pat – Keliese...

Dom – Ir jums patiko?

Pat – Aš... Nežinau...

Dom – Patiko.

Pat – Taip...

Dom – Pamatysite, paskui be to nebegalėsite.

Pat – To ir bijau. Ir todėl mus čia uždarė, tiesa?

Dom – Taip... Tie du priešais mus turbūt buvo policininkai.

Pat – Jie ir atvežė mus čia. Buvo su kaukėmis, bet atpažinau balsus.

Dom – Vadinasi, žinojote.

Pat – Taip. Bet kodėl du besijuokiantys žmonės juos taip gąsdina?

Dom – Juokas turi griaujamąjį poveikį, ir jie tai žino.

Pat – Griaujamąjį? Norite pasakyti, pavojingą sveikatai?

Dom – Sveikatai – ne. Greičiau net naudingas. Juokas pavojingas jiems.

Pat – Kodėl?

Dom – Kai pradedi juoktis iš visko, tampa kur kas mažiau naivus ir todėl mažiau paklusnus. Juokas – ardomoji jėga...

Pat – Ir ką jie su mumis darys?

Dom – Nežinau. Mes juos gąsdiname.

Pat – Gąsdiname?

Dom – Jie bijo, kad juokas užkrečiamas. Kad epidemija nušluos visą sistemą. Ir juos kartu...

Pat – Manote, jie galėtų mus nužudyti?

Dom – Tikriausiai jau apie tai pagalvojo. Bet visų juk nenužudysi...

Pat – Tai ką darome?

Dom – Norite, papasakosiu dar vieną?

Pat – Dar vieną anekdotą?

Dom – Jei jau mirti, tai geriau iš juoko...

Pat – Įspėju, aš ištekėjusi.

Dom – Nesijaudinkite, juoktis – dar ne visai neištikimybė.

Pat – Klausau...

Dom – Taigi, buvo kartą...

Pat – Nelikime čia. Man atrodo, mūsų klausosi...

Dom – Jūs teisi... Geriau eikime į mano kambarį...

Jie išeina. Grįžta Kim ir Max.

Max – Prašom, Viršininke, mano ataskaita.

Kim – Nelabai stora... Esate tikras, kad nieko nepamiršote?

Max – Visiškai tikras, Viršininke.

Kim – Kur jie dingio? Tik nepasakykite, kad pabėgo...

Max – Turbūt savo kambariuose.

Už scenos garsiai juokiasi Dom ir Pat.

Kim – Dabar bent jau aišku.

Max – Taip... Jie tikrai pasigavo virusą.

Jie vėl klausosi juoko, kiek susigėdę ir sutrikę.

Kim – O jūs kada nors juokėtės?

Max – Ne. O jūs?

Kim – Atrodo skausminga, ar ne?

Max – Nežinau, juk sakiau, kad niekada nesijuokiau. Jūs vėl bandote mane pagauti?

Už scenos vėl pasigirsta juoko pliūpsniai.

Kim – Šįkart kitos išeities nėra. Turime pranešti Valdžiai...

Tamsa.

3 veiksmas

Kim stovi, vis dar vilkėdama juodą Mao stiliaus kostiumą. Dom, Pat ir Max sėdi. Dom ir Pat tebevilki mėlynus, rožinius arba žalius pacientų chalatus, o Max dabar vilki baltą slaugytojo chalatą.

Kim – Mieli draugai, pirmiausia ačiū, kad priėmėte mūsų kvietimą.

Pat – Ne kažin kiek turėjome pasirinkimo...

Dom – Mes kaliniai!

Kim krenkšteli ir tęsia, lyg nieko nebūtų nutikę.

Kim – Taigi, sukviečiau jus grupinei terapijai.

Pat – Norite pasakyti – tardymui...

Kim – Žinome, kad du iš jūsų nuo atvykimo čia patyrė juoko priepuolį. Tai įrodo, kad vienas iš jūsų buvo užsikrėtęs dar prieš karantiną, o antrasis užsikrėtė nuo jo.

Dom – Jei jau viską žinote, kam šitas tyrimo spektaklis?

Kim – Tikimės, kad kaltieji prisipažins patys. Tai terapijos dalis...

Max – Mes? Juoktis? Mes net nežinome, ką tai reiškia. Tiesa, draugai?

Pat – Gana, mes jau supratome, kad jūs šnipas.

Max – Bet aš jus patikinu...

Dom – Ir dar labai prastas šnipas.

Max – Gerai, tebūnie, infiltruotas agentas, bet ne šnipas. Šnipai būna blogojoje pusėje. O mes gerojoje, tiesa, Viršininke?

Kim – Ponas ne šnipas. Jis informatorius.

Dom – O jūs kas tiksliai?

Kim – Aš jūsų reformatorė.

Dom – Reformatorė?

Kim – Esu čia tam, kad jus reformatuočiau.

Dom – Tai ne pirminė žodžio „reformatorius“ reikšmė.

Kim – Pažiūrėkite žodyne ir pamatysite!

Dom – Jūs patys tą žodyną perrašėte nuo pradžios iki galo. Bet radau senos enciklopedijos egzempliorių ir žinau, ką visi tie žodžiai reiškė anksčiau.

Kim – Dabar kiekvieno žodžio reikšmę apibrėžia Valdžia, atsižvelgdama vien į Tautos gerovę.

Dom – Jūs viską perrašėte, net Bibliją! Dievą pakeitėte Aukščiausiuoju Vadovu! O knygas sudeginote, kad neliktų nė pėdsako iš praeities!

Kim – Matyt, ne visas, jei jums pavyko kelias perskaityti.

Dom – Dabar viską, ką leidžiama skaityti, skaitome ekrane per tinklą, kurį jūs visiškai kontroliuojate.

Pat – Vadinasi, norite mus reformatuoti... Ištrinti kietąjį diską ir iš naujo įdiegti operacinę sistemą, taip?

Dom – Ir, ko gero, įdiegti antivirusinę programą...

Kim – Juokas labai greitai sukelia priklausomybę. Kartą nusijuokęs, visada norėsi pakartoti.

Pat – Vadinasi, jūsų manymu, juokas – narkotikas?

Dom – Bent jau lengvas.

Kim – Priklausomybė nuo juoko tokia pati kaip priklausomybė nuo alkoholio. Visiškai nuo jos nepasveikstama. Gali susilaikyti nuo juoko. Bet pagunda išlieka visada.

Max – Kartą alkoholikas – visada alkoholikas.

Kim – Jūs žinote, apie ką kalbate. Jus dešimčiai metų išsiuntė į priverstinę reabilitaciją. Slapta gerėte alkoholį. Ir pats save įskundėte policijai.

Max – Dabar nebegeriu.

Dom – Bet jis ėda už du...

Max – Tai ši terapija panaši į anoniminių alkoholikų susitikimą?

Kim – Būtent... Anoniminių juokikų susirinkimą.

Pat – Kurio tikslas – demaskuoti tuos, kurie juokiasi slapta.

Kim – Tiksliai.

Dom – Ir kaip ketinate tai padaryti?

Kim – Papasakosiu jums istoriją. Esą juokingą. Pažiūrėsime, kuris iš jūsų pradės juoktis.

Pat – Supratau. Savotiškas testas.

Dom – Keista, bet kad ir kokią istoriją papasakotumėte, abejoju, ar prajuokinsite bent vieną iš mūsų.

Kim – Kodėl?

Dom – Nes juoktis galima tik tarp bendraminčių ir geroje kompanijoje.

Pat – Kitaip tariant, pirmas nusijuokęs kelias į perauklėjimo stovyklą.

Dom – Arba dar blogiau – bus nužudytas.

Kim – Kaip atspējote?

Pat – Aš jau mirštu iš juoko...

Kim – Gerai, vis tiek papasakosiu.

Max – Klausome, Viršininke.

Kim – Beprotris randa veidrodį. Pažiūri į jį, pamato savo veidą ir sako: „Šito idioto veidas man kažkur matytas.“ Kitas paima veidrodį, pasižiūri ir atsako: „Žinoma, juk tas idiotas – aš!“

Max – Visiška nesąmonė.

Kim – Bet būtent todėl ir juokinga, ar ne? Bent jau man taip atrodo.

Dom – Dar priklausu, kaip ją papasakosi.

Pat – Ir ypač kas pasakoja.

Kim – Manote?

Pat – Kai žinai, kad už juoką būsi nužudytas, tai nelabai padeda.

Kim – Tikrai?

Pat – Na, ne.

Kim – Suprantu... Tada sakykime taip: pirmas nusijuokęs gauna sprigtą! Kas nori su manimi pažaisti?

Kiti tyli.

Max – Aš galiu su jumis pažaisti, Viršininke.

Kim – Gerai... Jei nusijuoksi, pralaimėsi...

Abu paima po stiklinę vandens ir atsigeria, laikydami vandenį burnoje. Tada suima vienas kitą už smakro. Ilgai stovi nejudėdami ir tylėdami, labai rimtais veidais žiūrėdami vienas kitam tiesiai į akis. Kiti suglumę juos stebi. Pamažu Max pradeda šypsotis, paskui pratrūksta juoku ir išpurškia kitam į veidą burnoje laikytą vandenį. Kadangi juokas užkrečiamas, netrukus juokiasi visi.

Kim – Vadinasi, visi užsikrėtė...

Dom – Jis jau mūsiškis – juokiasi kaip visi!

Kim (*Maxui*) – Na, o jūs dabar jau tikrai karantine.

Max mėgina vėl surimtėti.

Max – Klausau, Viršininke.

Bet Max niekaip negali nustoti juoktis.

Kim – Jums tai atrodo juokinga?

Max – Visai ne! Na, taip, bet...

Dom – Matote, ir jūs galite būti juokinga, kai norite. Tiksliau, kai visai nenorite...

Visi toliau kiek isteriškai juokiasi. Kim akivaizdžiai nejauku; šis juokas jų beveik gąsdina.

Kim – Įsakau liautis juoktis!

Tačiau kitus apėmęs juoko priepuolis toks stiprus, kad jie negali sustoti. Kim užsidengia ausis ir skubiai išeina. Dom, Pat ir Max pamažu nustoja juoktis.

Dom – Na, ir kaip jaučiatės?

Max – Juokdamasis? Nežinau... Maniau, kad skaudės. O iš tikrųjų visai malonu.

Pat – Labai malonu...

Max – Bet kuriuo atveju palengvėja.

Dom – Ir pagalvokite, kadaise buvo galima juoktis viešai...

Pat – Kaip iki to priėjome?

Dom – Viskas prasidėjo labai seniai, bet įsigalėjo pamažu. Iš pradžių uždraudė juoktis iš tam tikrų dalykų. Pirmiausia – iš religijos...

Max – Ir, žinoma, iš valdžios.

Dom – Paskui Aukščiausiąjį Vadovą pavertė nauju Dievu, o bet kokia kritika tapo šventvagyste.

Max – Uždraudė ir alkoholį, nes išgėrę žmonės lengviau pradeda juoktis.

Dom – Valdžia buvo sudariusi temų, iš kurių dar buvo leidžiama juoktis, sąrašą. Bėgant metams jis vis trumpėjo.

Max – Galiausiai jie nusprendė, kad paprasčiausia uždrausti juoką apskritai.

Dom – Taip pamažu nuo to, kad nebebuvo galima juoktis iš visko, priėjome prie to, kad nebegalima juoktis iš nieko...

Max – Galų gale nebegalima buvo juoktis net iš savęs...

Dom – Net vargšams buvo uždrausta juoktis iš savo nelaimių.

Pat – Bet kaip jie sugebėjo priversti žmones paklusti?

Dom – Valdžia paskelbė juoką psichikos liga. Kiekvienas pagautas besijuokiantis būdavo tuoj pat internuojamas.

Max – Ir, žinoma, pašalino viską, kas galėtų sukelti norą juoktis.

Dom – Uždraudė laikraščius, uždarė teatrus, įsigalėjo visuotinė savicenzūra...

Max – Klounai, humoristai ir aktoriai buvo laikomi pavojingais teroristais.

Dom – Su juoku elgėsi kaip kadaise su raupsais. Kai kuriuos žmones gyvus užmūrydavo jų pačių namuose vien todėl, kad juos išgirdo juokiantis.

Max – Visus dar privertė dėvėti kaukes.

Dom – Neva tam, kad apsisaugotų nuo viruso. Iš tikrųjų – kad niekieno veide nebūtų matyti net šypsenos. Kaukės virto antsnukiais.

Max – Kaip kai kuriose religijose senais laikais.

Dom – Prieš Valdžiai tampant vienintele religija.

Max – Pamažu juoko nebesigirdėjo niekur.

Dom – Uždraudus juoką, savaime buvo uždrausta ir kritikuoti, ir protestuoti.

Max – Nebeliko socialinių konfliktų, politinių debatų, vadinasi, ir rinkimų.

Dom – Kaip jau buvo daugelyje pasaulietinių ar religinių diktatūrų.

Max – Valdžia manė, kad šį blogį išnaikino galutinai. Bet neseniai vėl pasirodė pavienių atvejų. Jūs – vieni iš jų.

Pat – Ką jie su mumis darys? Nužudys?

Max – Prieš jus pašalindami, kadangi esate laikomi užkietėjusiais juokikais ir todėl nepagydomais, jie norėjo panaudoti jus eksperimentams.

Pat – Eksperimentams?

Max – Ištirti publikos reakciją į kontaktą su jumis, stebėti, kaip plinta blogis, ir pamatyti, kokią žalą juokas gali padaryti sveikai visuomenei.

Pat pažvelgia į publiką.

Pat – Vadinasi, turėjome juos prajuokinti?

Dom – Mes mokame tik kelis prastus anekdotus...

Pat – Reikės iš naujo išmokti juoktis ir juokinti.

Pauzė.

Max – O kas bus, jei Aukščiausiasis Vadovas mus paliks?

Dom – Pasaulio pabaiga neateis. Greičiau nauja pradžia. Formuotojai vėl taps mokytojais. Reformatoriai – politikais...

Max – O tokie informatoriai kaip aš? Aš nieko nemoku! Kuo tapsiu?

Dom – Jei nieko nemokate, visada galėsite tapti aktoriumi.

Tamsa.

4 veiksmas

Sunerimusi Pat vaikšto pirmyn atgal. Ji prieina prie publikos.

Pat – Nesijaudinkite, netrukus ir jus paleis. Bent jau tikiuosi...

Įeina Dom.

Dom – Na, kas nors naujo?

Pat – Nieko. Man pasirodė, kad lauke kažkoks sujudimas. Bet garsas labai prislopintas.

Dom – Teatrai visada labai gerai izoliuoti akustiškai.

Pat – Kur dingio šnipas?

Dom – Baiginėja picas...

Pat – Mes vis dar čia uždaryti, atkirsti nuo pasaulio. Jau kelias dienas nieko nežinome apie tai, kas vyksta lauke.

Dom – Kai šaldiklyje nieko nebeliks, mirsime iš bado. O manėme, kad mirsime iš juoko...

Pat – Manote, iš čia išeisime gyvi?

Dom – O gal jau buvome mirę dar prieš šį karantiną...?

Pat – Jūs teisus. Vienintelė tikra liga, kuria jau seniai sergame, – niūrozė.

Dom – O juokas greičiau būtų jos priešuodis.

Grįžta Max.

Max – Lauke girdžiu keistus garsus... Jūs ne?

Dom – Ne...

Visi trys įsiklauso.

Pat – Taip, galbūt... Labai iš toli...

Dom – Panašu į... sprogimus, ne?

Max – Sprogimus? Tada turbūt juoko sprogimus.

Grįžta Kim. Jos veidas išvargęs, drabužiai susivėlę. Ji neša ženklą „Juoktis draudžiama“: apvaliame raudonu kraštu ženkle pavaizduotas besijuokiantis jaustukas, perbrauktas raudona juosta.

Max – Atrodote prastai, Viršininke. Kas nutiko?

Kim – Padėtis pasikeitė...

Max – Ir, regis, ne į gerąją pusę.

Kim – Priklauso kam.

Max – Epidemija plinta?

Kim – Deja, tai jau pasaulinė pandemija. Visiškai nekontroliuojama juoko krizė. Visuotinė juoko isterija. Iš visų miesto pusių pranešama apie juoko protrūkius.

Max – Nejau taip rimta?

Kim – Juokas prasiveržia kiekviename gatvės kampe. Policija visiškai nebesusitvarko. Dar blogiau: daugybė policininkų jau mirė iš juoko... Juokiasi, kol žandikauliai išnirs! Juokiasi, kol šonkauliai braška! Raitosi iš juoko! Griūva iš juoko! Žvengia kaip pamišę! Kvatojasi iki nukritimo! Voliojasi ant žemės! Apsimyla iš juoko! Verkia iš juoko!

Max – O, tai iš juoko galima ir verkti?

Kim – Žinote posakį: kuo daugiau bepročių, tuo daugiau juoko?

Max – Ne.

Kim – Tai galiu jums pasakyti: visas pasaulis išprotėjo!

Dom – Vadinasi, revoliucija prasidėjo...

Kim – Visa mūsų sistema griūva. Valdžia atsistatydino, o Aukščiausiasis Vadovas pabėgo iš šalies.

Max – Aukščiausiasis Vadovas? Kur?

Kim – Paprašė politinio prieglobsčio Vatikane. Bent jau ten jam negresia mirti iš juoko.

Pat – O ką darysite su mumis?

Kim – Laikyti jus karantine nebėra jokios prasmės. Jūs laisvi.

Dom – Pagaliau... Nekantrauju tai pamatyti. Žmonės juoksis gatvėse, viešajame transporte, o gal rytoj net kino teatruose ir teatruose.

Kim – Man tai visai nejuokinga.

Pat – Na, eikite! Pasijuokite su mumis iš visos širdies!

Dom – Žinote šitą? Apie beprotį, kuris norėjo uždrausti juoktis visai Žemei...

Max – O galiausiai pats užspringo nuo juoko.

Kiti pradeda garsiai kvatotis. Kim irgi apima nervingas juoko priepuolis, netrukus pereinantis į traukulius; ji susmunka. Pat pasilenkia prie jos.

Pat – Ji mirė! Vadinasi, iš juoko iš tikrųjų galima mirti?

Max – Pastaruoju metu pastebėtas toks reiškinys. Valdžios vadovai krinta negyvi, kai juos užgriūva juoko griausmas.

Dom – Štai kodėl jie taip stengėsi sustabdyti epidemiją.

Pat (*Maxui*) – Bet jūs nemirėte.

Max – Turbūt todėl, kad jau pats tuo nebetikėjau...

Dom – Tam tikra prasme jau buvote paskiepytas. Kaip ir mes!

Pat – Vadinasi, mes laisvi?

Dom – Vėl laisvi juoktis iš visko!

Pat – O mes manėme, kad čia dėl paukščių gripo ar Tsingtao viruso.

Max – Ką dabar darysime?

Dom – Iš naujo mokysimės juoktis. Iš naujo mokysimės gyventi.

Pat – Man šiek tiek baisu...

Dom – Normalu. Išlaisvinti vergai iš pradžių nežino, ką daryti su laisve.

Max – Galėčiau vėl pradėti gerti?

Pat – Žinoma! Nors gal jums to jau nė nebereikės.

Max – Nuostabu! Bet nuo tokios laisvės net galva sukasi.

Dom – Taip... Mes kaip mirusio mago balandžiai.

Max – Ką tai reiškia?

Dom – Gimėme iš magijos triuko. Bet magas, ištraukęs mus iš nebūties, jau mirė. Nieko nežinome apie iliuziją, kuri mus sukūrė, ir nebežinome, ką daryti su savo sparnais...

Pat – Gražiai pasakėte.

Dom – Tai poezija.

Pat – Poezija?

Dom – Dar vienas dalykas, kurį jie buvo uždraudę.

Pat – Tokių dalykų yra ir daugiau?

Dom – Daugybė! Pavyzdžiui, orgazmas. Jūs irgi nežinote, kas tai?

Pat – Sakiau jums, aš ištekėjusi...

Dom – Vėliau parodysiu, privačiai... Pamatysite. Orgazmas meilei yra tas pats, kas juokas protui arba čiaudulys slogai. Negydo, bet akimirkai palengvina.

Kim atgauna sąmonę.

Pat – Žiūrėkite, atrodo, ji vis dėlto ne visai mirė.

Max – Matyt, ir ji pati visu tuo jau nebe itin tikėjo.

Kim – Kas man nutiko?

Pat – Jus ištiko juoko priepuolis. Nesijaudinkite, dabar viskas bus gerai.

Max – O publika? Visai ją pamiršome.

Dom – Dabar, kai vėl galime juos juokinti nebaudžiami...

Max – Galime, Viršininke?

Kim – Vis dėlto esame teatre.

Dom – Teks sugalvoti naujų juokingų istorijų.

Kim – Taip, nes to anekdoto apie bepročius ir veidrodį aš vis dar nesupratau...

Dom – Iš tikrųjų tai simbolinė istorija.

Kim – Simbolinė? Kas čia dar per naujovė?

Dom – Humoras yra veidrodis. Veidrodis, kurį aktoriai ištiesia publikai, kad ji galėtų juoktis iš savo pačios ydų.

Pat – Ir tame veidrodyje visi galime atpažinti save.

Dom – Visi. Išskyrus bepročius, kurie mieliau sudaužo veidrodį, kad nematytų jame savo iškreipto atvaizdo.

Max – Tai juokimės!

Dom – Tai mūsų laisvė. Ir, cituojant vieną praėjusio amžiaus humoristą: „Laisvė dyla tik tada, kai ją nesinaudojama.“

Pat – Juokimės kartu, bet juokimės iš visko...

Max – Nes jei šiandien negalima juoktis iš visko, rytoj nebegalėsime juoktis iš nieko.

Max pagriebia ženklą „Juoktis draudžiama“ ir užmauna jį Kim ant galvos. Visi garsiai pratrūksta juoku; jį galima sustiprinti iš anksto įrašytu juoku.

Tamsa.

Pabaiga

Apie autorių

Jean-Pierre Martinez gimė 1955 m. Auvers-sur-Oise, Prancūzijoje. Savo kūrybinį kelią jis pradėjo kaip būgnininkas keliose roko grupėse, vėliau dirbo reklamos semiotikos srityje. Po to tapo televizijos scenaristu, o vėliau grįžo į scenos meną kaip dramaturgas.

Jis yra parašęs apie šimtą televizijos scenarijų ir 123 pjeses, tarp jų komedijas, statomas daugelyje pasaulio šalių, tokias kaip Penktadienis, 13-oji ir Strip Poker.

Šiandien Jean-Pierre Martinez yra vienas dažniausiai statomų šiuolaikinių prancūzų dramaturgų. Jo pjesės išverstos į daugybę kalbų ir buvo statytos daugiau nei 100 šalių, tiek profesionaliuose teatruose, tiek mėgėjų trupėse.

Jo pjeses galima rasti čia:

<https://jeanpierremartinez.net>

Jean-Pierre Martinez atstovauja Prancūzijos autorių teisių organizacija SACD (Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques).

Autorių teisės

Šis tekstas yra saugomas autorių teisių.

Šios pjesės tekstą galima nemokamai atsisiųsti skaitymui ir asmeniniam naudojimui. Bet koks viso teksto ar jo dalies atgaminimas, publikavimas, adaptavimas ar kitoks naudojimas be išankstinio autoriaus leidimo yra draudžiamas, išskyrus galiojančių teisės aktų numatytus atvejus.

Bet kokiam viešam pjesės pastatymui, tiek profesionaliam, tiek mėgėjų, būtina iš anksto gauti leidimą ir sumokėti atitinkamą autorinį atlyginimą.

Norėdami susisiekti su Jean-Pierre Martinez ir paprašyti leidimo statyti vieną iš jo kūrinių:

<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Avinjonas – 2026 m. spalio

<https://jeanpierremartinez.net>

Pjesę galima atsisiųsti nemokamai